GARHBETA COLLEGE LIBRARY ★ Estd. 1948

Total Pages : 12

B.A./4th Sem (H)/SANS/24(CBCS)

2024

4th Semester Examination

SANSKRIT (Honours)

Paper : GE 4-T

[CBCS]

Full Marks : 60 Time : Three Hours

The figures in the margin indicate full marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

[Basic Principles of Indian Medicine System]

1. यथेच्छं *प्रश्नदशकं* समाधेयम् : 2×10=20

যেকোনো ***দশটি*** প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) आयुर्वेदस्य किं प्रयोजनम्?

আয়ুর্বেদের প্রয়োজন কি?

(ख) कस्मिन् वेदे आयुर्वेदस्य उपकरणमुपलभ्यते?

কোন্ বেদে আয়ুর্বেদের উপকরণ পাওয়া যায়?

(ग) आयुर्वेदस्य अङ्गानि कति?

আয়ুর্বেদের অঙ্গগুলি কয়টি?

P.T.O.

DARBHANGA COLLEGE LIBRARY ★ Estd.-1948

(ঘ) কিং নাম কৌমারভৃত্যম্?

কৌমারভৃত্য বলতে কি বোঝায়?

(ঙ) ভূতবিদ্যা নাম কা?

ভূতবিদ্যা বলতে কি বোঝায়?

(চ) কিং নাম বাজীকরণম্?

বাজীকরণ কি?

(ছ) মহাভূতানাং নামানি লিখ্যন্তাম্।

মহাভূতগুলির নাম লেখো।

(জ) ধাতবঃ কতি? কে চ তে?

ধাতু কয়প্রকার? সেগুলি কি কি?

(ঝ) ত্রিবিধস্য মতস্য নামানি লিখ্যন্তাম্।

তিন প্রকার মতের নাম লেখো।

(ঞ) জঠরাগ্নেঃ কিং স্বরূপম্?

জঠরাগ্নির স্বরূপ কি?

(ট) প্রকৃতেঃ স্বরূপমুল্লিখ্যতাম্।

প্রকৃতির স্বরূপ বলো।

(ঠ) স্বস্থবৃত্তশব্দেন কিং বোধ্যতে?

স্বস্থবৃত্তশব্দের দ্বারা কি বোঝায়?

(ড) वातदोषस्य किं लक्षणम्?

বাতদোষের লক্ষণ কি?

(ঢ) त्रयाणां गुणानां नामानि लिख्यन्ताम्।

তিন গুণের নাম লেখো।

(ণ) स्वास्थ्यं नाम किम्?

স্বাস্থ্য বলতে কি বোঝায়?

2. यथेच्छं *प्रश्नचतुष्टयं* समाधेयम्। 5×4=20

যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) शल्यतन्त्रस्य विवरणं देहि।

শল্যতন্ত্রের বিবরণ দাও।

(ख) कायचिकित्सायाः स्वरूपं व्याख्यायताम्।

কায়চিকিৎসার স্বরূপ ব্যাখ্যা করো।

(ग) सुश्रुतसंहितायाः गुरुत्वं वर्ण्यताम्।

সুশ্রুতসংহিতার গুরুত্ব বর্ণনা করো।

(घ) चरकसंहितायामालोचितानां स्थानानां नामानि लिख्यन्ताम्।

চরকসংহিতায় আলোচ্য স্থানগুলির নাম লেখো।

(ङ) रक्तमोक्षस्य प्रक्रिया वर्ण्यताम्।

রক্তমোক্ষের প্রক্রিয়া বর্ণনা করো।

(च) संक्षेपेण पञ्चकर्मणामालोचनं क्रियताम्।

সংক্ষেপে পঞ্চকর্মের আলোচনা করো।

3. यथेच्छं ***प्रश्नद्वयं*** समाधेयम् : 10×2=20

যে কোন ***দুটি*** প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) व्याधिनिरानये व्यवहृतानामोषधीनां विवरणं दीयताम्।

ব্যাধিনিরাময়ে ব্যবহৃত ওষধির বিবরণ দাও।

(ख) आयुर्वेदस्य मूलग्रन्थानां परिचयः प्रदीयताम्।

আয়ুর্বেদশাস্ত্রের মূল গ্রন্থগুলির পরিচয় দাও।

(ग) आहारस्य विरुद्धाहारस्य च विवरणं दीयताम्।

খাদ্যাখাদ্যের বিবরণ দাও।

(घ) विषविज्ञानविषये विशदमालोचनीयम्।

বিষবিজ্ঞানবিষয়ে বিশদ আলোচনা করো।

OR

[Computer Applications for Sanskrit]

1. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च यथेच्छं **दश** प्रश्नाः समाधेयाः । 2×10=20

সংস্কৃতভাষায় দেবনাগরী লিপিতে যেকোনো ***দশটি*** প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) OCR-इत्यस्य पूर्णं रूपं लिखत।

OCR-এর পূর্ণরূপ লেখো।

(ख) Multimedia-इत्यनेन किं बुध्यते ?

Multimedia বলতে কী বোঝো?

(ग) HTML-इत्यस्य पूर्णं रूपं किम् ?

HTML-এর পূর্ণ রূপ কী?

(घ) Unicode-इति शब्दस्य कोऽर्थः ?

Unicode শব্দটির অর্থ কী?

(ङ) Web-Page-इत्यनेन किं बोध्यते ?

Web-page বলতে কী বোঝো?

(च) Unicode-माध्यमेन संगणके देवनागरीलिप्या लेखनाय प्रयुक्तासु लिपिषु कयोश्चिद् द्वयोः नाम लेख्यम्।

Unicode-এর মাধ্যমে computer-এ দেবনাগরী লিপিতে

P.T.O.

লেখার জন্য প্রযুক্ত লিপিগুলির (Font) মধ্যে যেকোনো দুটির নাম লেখো।

(छ) देवनागर्या लेखनाय संगणके उपयुक्ततन्त्रांश (Software) द्वयस्य नाम लिखत।

দেবনাগরীতে লেখার জন্য উপযুক্ত software-দুটির নাম লেখো।

(ज) अन्तर्जालसंरचने यथेच्छं भाषाद्वयस्य नाम लिखत।

অন্তর্জাল নির্মাণে ব্যবহৃত দুটি ভাষার নাম লেখো।

(झ) संगणके तथ्यसंरक्षणस्य उपायद्वयं लिखत।

Computer-এ তথ্য সংরক্ষণের দুটি উপায় লেখো।

(ञ) Multimedia-इत्यस्य मुख्यस्तम्भद्वयं किम्?

Multimedia-এর মুখ্য দুটি স্তম্ভ কী কী?

(ट) संस्कृतमातृकाणां प्रतिलिपीकरणस्य प्रयोजनद्वयं लिखत।

সংস্কৃত পুঁথিগুলির প্রতিলিপিকরণের দুটি প্রয়োজন লেখো।

(ठ) अन्तर्जालम् (Internet) इति किम्?

Internet কী?

(ड) यथेच्छम् अन्वेषणतन्त्रद्वयस्य (Search Engine) नाम लिख्यताम्।

যেকোনো দুটি Search Engine-এর নাম লেখো।

(ढ) UTF-इति किम् ?

'UTF' কী?

(ण) ईपत्रम् (E-mail) इत्यस्य का आवश्यकता ?

'E-mail'-এর আবশ্যকতা কী?

2. केषाञ्चित् *चतुर्णां* प्रश्नानामुत्तरं देयम्। 5×4=20

যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) टीका लेख्या — अन्तर्जालमूलकसाधनानि (Web Based Tools)

টীকা লেখো — অন্তর্জালমূলক সাধন

(ख) टीका लेख्या — वैद्युतिनशिक्षणम् (E-Learning)

টীকা লেখো — বৈদ্যুতিনশিক্ষণ

(ग) टीका लेख्या — संस्कृतभाषायां संवादसाधनानि (Interactive Tools)

টীকা লেখো — সংস্কৃতভাষায় সংবাদের সাধন

(घ) टीका लेख्या — Text Processing

টীকা লেখো — Text Processing

(ङ) टीका लेख्या — Unicode

টীকা লেখো — Unicode

P.T.O.

(च) टीका लेख्या — Wikipedia

টীকা লেখো — Wikipedia

3. केषाञ्चित् *प्रश्नद्वयं* समाधेयम् : 10×2=20

যে কোন *দুটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) संस्कृतज्ञैः कथम् अन्तर्जालव्यवहारः करणीयः इति सविशदम् आलोच्यताम्।

সংস্কৃতজ্ঞদের কেন Internet-এর ব্যবহার করা উচিত সবিশদে আলোচনা করো।

(ख) आधुनिककाले संगणकमाध्यमेन संस्कृताध्ययनस्य प्रासङ्गिकताम् आलोचयत।

আধুনিককালে computer-এর মাধ্যমে সংস্কৃত অধ্যয়নের প্রাসঙ্গিকতা আলোচনা করো।

(ग) संस्कृतग्रन्थानां वैद्युतिनप्रतिलिपीकरणं कथं सम्भवतीति लिखत।

সংস্কৃতগ্রন্থগুলির বৈদ্যুতিনপ্রতিলিপিকরণ কীভাবে সম্ভব লেখো।

(घ) संस्कृत-Apps इति विषये लघुनिबन्धो रचनीयः।

সংস্কৃত Apps-বিষয়ে লঘুনিবন্ধ রচনা করো।

OR

[Nationalism and Indian Literature]

1. ***दशप्रश्नाः*** सुरगिरा देवनागर्य्या च समाधेयाः। 2×10=20

যেকোনো ***দশটি*** প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃতে ও দেবনাগরীতে লেখো।

(क) अथर्ववेदानुसारेण 'वैदिकराष्ट्र'स्य उपादानानि कति ? कानि च तानि ?

অথর্ববেদানুসারে 'বৈদিকরাষ্ট্র'-এর উপাদান কয়টি? সেগুলি কি কি?

(ख) आचार्य-मनुमतानुसारेण भारतवर्षस्य का सीमा ?

আচার্য-মনুমতে ভারতবর্ষের সীমা কতটা?

(ग) 'श्रीस्वामि-विवेकानन्दचरितं' महाकाव्यस्य रचनाकारः कः ? अस्य ग्रन्थस्य मुख्यविषयश्च कः ?

'শ্রীস্বামি-বিবেকানন্দচরিতম্' মহাকাব্যের রচনাকার কে? এই গ্রন্থের মুখ্যবিষয় কী?

(घ) 'सत्याग्रहगीता' महाकाव्यस्य रचनाकारः कः ? अस्य ग्रन्थस्य मुख्यविषयश्च कः ?

'সত্যাগ্রহগীতা' মহাকাব্যের রচনাকার কে? এই গ্রন্থের মুখ্যবিষয় কী?

(ङ) 'भारतेन्दु-हरिश्चन्द्रः' कः आसीत् ?

'ভারতেন্দু-হরিশ্চন্দ্র' কে ছিলেন?

P.T.O.

(च) 'आर्य-समाज'स्य प्रतिष्ठाता कः? अस्य प्रतिष्ठापुरुषस्य मुख्योद्देश्यं किम् आसीत्?

'আর্য-সমাজ'-এর প্রতিষ্ঠাতা কে? এই প্রতিষ্ঠাপুরুষের মুখ্য উদ্দেশ্য কী ছিল?

(छ) भारतवर्षस्य 'राष्ट्रगानं' (National Anthem) किम्?

ভারতবর্ষের 'রাষ্ট্রগান' কি?

(ज) भारतवर्षस्य 'राष्ट्रगीतं' (National Song) किम्?

ভারতবর্ষের 'রাষ্ট্রগীত' কি?

(झ) भारतवर्षस्य 'जातीयचिह्नानि' कानि?

ভারতবর্ষের 'জাতীয়চিহ্ন'গুলি কি কি?

(ञ) राष्ट्रपरिचालनकर्मणि 'सप्ताङ्गानि' कानि?

রাষ্ট্র পরিচালনা কর্মে 'সপ্তাঙ্গ'গুলি কি কি?

(ट) 'गान्धीचरितम्' इत्यस्य रचनाकारः कः? ग्रन्थस्यास्य मुख्यविषयश्च कः?

'গান্ধীচরিতম্'-এর রচনাকার কে? এই গ্রন্থের মুখ্যবিষয় কী?

(ठ) 'जातीयतावादः' कः?

জাতীয়তাবাদ কী?

(ड) 'जातीयतावाद'स्य उपादानानि कति? कानि च तानि?

জাতীয়তাবাদের উপাদান কয়টি? সেগুলি কি কি?

(ढ) मनुमतानुसारेण भारतवर्षस्य का सीमा?

মনুমতানুসারে ভারতবর্ষের সীমা কতটা?

(ण) विष्णुपुराणे उक्ता राष्ट्रस्य संज्ञा का?

বিষ্ণুপুরাণে উক্ত রাষ্ট্রের সংজ্ঞা কী?

2. *प्रश्नचतुष्टयं* समाधेयम्। 5×4=20

যেকোনো *চারটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) 'वन्दे मातरम्' इति सङ्गीतं व्याख्यायताम्।

'বন্দে মাতরম্' এই সঙ্গীতটি ব্যাখ্যা করো।

(ख) भारतवर्षस्य स्वाधीनतान्दोलनविषये स्वदेशीय-सत्याग्रह-अहिंसान्दोलन-त्रयाणां भूमिका वर्णनीया।

ভারতবর্ষের স্বাধীনতা আন্দোলনে স্বদেশীয়-সত্যাগ্রহ-অহিংস, আন্দোলনত্রয়ের ভূমিকা বর্ণনা করো।

(ग) प्राचीनसंस्कृतसाहित्ये वर्णितं भारतवर्षस्य नामकरणं भौगलिकावस्थानश्च आलोच्येताम्।

প্রাচীন সংস্কৃতসাহিত্যে বর্ণিত ভারতবর্ষের নামকরণ ও ভৌগলিক অবস্থান আলোচনা করো।

(घ) टीका लेखनीया : वङ्किमचन्द्र-चट्टोपाध्यायः।

টীকা লেখো : বঙ্কিমচন্দ্র চট্টোপাধ্যায়।

(ङ) टीका लेखनीया : वि. आर. आम्बेडकरः।

টীকা লেখো : বি. আর. আম্বেদকর।

(च) टीका लेख्या : 'सप्ताङ्गतत्त्वम्'।

টীকা লেখো : 'সপ্তাঙ্গতত্ত্ব'।

3. *प्रश्नद्वयं* समाधेयम् : 10×2=20

যে কোন *দুটি* প্রশ্নের উত্তর দাও।

(क) 'जन-गण-मन' इति सङ्गीतं व्याख्यायताम्।

'জন-গণ-মন' সঙ্গীতটি ব্যাখ্যা করো।

(ख) संस्कृतसाहित्यानुसारेण राष्ट्रस्य संज्ञा, प्रकृतिः, उद्भवः, विकाशश्च आलोचनीयः।

সংস্কৃতসাহিত্য অনুসারে রাষ্ট্রের সংজ্ঞা, প্রকৃতি, উদ্ভব ও বিকাশ আলোচনা করো।

(ग) भारतवर्षस्य धर्मीयसामाजिकजातीयतावादोद्भवविषये महात्मगान्धीमहोदयस्य अवदानमालोचनीयम्।

ভারতবর্ষের ধর্মীয় সামাজিক জাতীয়তাবাদের উদ্ভব বিষয়ে মহাত্মা গান্ধীর অবদান আলোচনা করো।

(घ) आधुनिकसंस्कृतसाहित्ये 'पण्डित-क्षमाराओ'-महोदयस्य अवदानं लेखनीयम्।

আধুনিক সংস্কৃতসাহিত্যে 'পণ্ডিত-ক্ষমারাও'-এর অবদান লেখো।